

Psikoz hastalıklarında tutkuluk davranışlar

(Süchtiges Verhalten bei psychotischen Erkrankungen)

Psikoz hastalıklarına yakalanan insanlarda (özellikle şizofren) madde bağımlılığı daha sık görünüyor. Alkol ve sigara bağımlılığı ve yersiz kullanım nerdeyse “normal insanlara” göre, dört mislidir. Özellikle genç hastalarda haşhaş kullanımı çok büyük problem. Eroin, Kokain ve benzeri diğer sert uyuşturucular kullanımı karşılaştırmada daha seyrek.

◆ Neden psikozda olan insanlar madde bağımlılığa eğilimlidir?

Psikozla bağımlılık maddeler arasında çeşitli, karşılıklı tesirler vardır. Bir yandan, önceden tutku yapan madde kullanan insanlar (özellikle haşhaş), daha çok psikoza yakalanıyor. Diğer taraftan psikoz hastalığı kendisi çoğunlukla enerjisizliğe, boşluk hissi ve can sıkıntısıyla birlikte sürüyor. Bunları ilaçlarda (Nevroleptika), kuruntuyu ve halüsinasyonu yeneler, yok edemez. Bazen zamanda bu belirtileri dahada artırır. Bu duygular isteksiz ve can sıkıntısı dolayısı teşvik eden veya uyuşturan maddelere yöneliyor, öncelikle sıkıntını gitmesi ve bir nevi canlanma hissini duymak için, ama sonunda bağımlılık yapar ve dahada kötü sonuçlara sürükler.

◆ Neden bağımlılık davranışlar Psikoza yakalanan insanlarda bilhassa problem?

Çeşitli nedenlerle tutku davranışları psikoz hastası olan insanlarda çok ciddi problem. En önemlileri:

- Haşhaş psikoz belirtilerini, misal kuruntu ve halüsinasyon gibi, dahada kötüleştirebilir, hatta şizofreni rahatsızlığı bile yaratabilir. Zaten riskde olan insanlara, haşhaş çok tehlikeli madde. Başka uyuşturucular ve alkol psikoz yapmakta daha az tehlikeli, ama yine de alkol sürekli kullanımda psikoz belirtileri oluştu- ra biliyor, mesela geçiçi sayıklama veya devam eden (alkol) halüsinasyonu.
- Psikoz rahatsızlıkları nadir olmayan beyinsel iktidarın kötüleşmesini yapıyor, bilhassa konsentrasyonun, teşvikin ve hafızanın kötüleşmesini. Tam bu yetenekler alkol ve uyuşturucu ile dahada kötüleşir, sonuç çoğu zaman meşgalesizlik, ümitsizlik ve fakirlikdir. Aynı zamanda kendini ihmal etmeye meyil eder. Bu psikozda tipik bir belirtidir (eksi belirti), ama aynı zamandada düşkünlük hastalıklarında. Hatta psikoz belirtilerine ve tekrarlamasına engellemeye verilen ilaçlarda teşvikin azalmasını yapabilir. Zaten psikozun yaptığı problemleri bağımlılık yapan madde kullanımı dahada artırır.
- Alkol ve ilaç çoğu zaman geçinmiyor. Bazen psikoza yakalanan insanlar bu problemi geçiçi olarak “çözüyor”, çok miktarda alkol alınca ilaçları içmemekle. Buda bilindiği gibi psikozun tekrarlamasına ve psikiyatri kliniğe girmesine sebep olur.
- Sigara ve alkol aşırı tüketimde sağlığa zararlı olduğu biliniyor. Psikozla rahatsız olan insanlarda, verilen ilaçların yan etkisi olarak bilinen ve kontrol edilmesi gereken, tam o sağlık riskleri artıyor: kalp ve kan dolaşım hastalıklarına ve metabolizma bozukluğuna eğilimli olmak.
- Psikozla hastalanan insanların çoğu zaman ileriye giden yardımlara ihtiyacı vardır, yaşam yolunda ve rehabilitasyonda. Bunları sağlayan kuruluşların çoğu ama alkol ve uyuşturucuyla büyük problemi olan müvekkil almıyor.

◆ Hangi yardım yolları vardır?

Tam bir bağımlılık değilse, sadece ara sıra kullanma (kötüye kullanma) varsa, kendi kendine zararları göz önüne getirip yaşam yolunda değişiklik uygulamak faydalı olur. Ama tam bağımlılık haline gelmişse, tedavi zorlaşır ve sonuç kötüleşir. Bu aynı zamanda sigarada, alkolde ve uyuşturucuda geçerli. Bir tutkudan kurtarmak çok zor, ama psikoz varsa dahada zordur. Çoğu zaman bağımlılık hasta yardımında olan kurumlar psikozu yakalanan hastayı isteksiz tedavi ediyor, çünkü bunlar alışkanlıklarından vazgeçirme tedavisinin yüküne dayanamıyor ve yeniden psikozu yakalanıyorlar. Bazı yerlerde belirli programlar var “çifte diagnozlu” hastalar, psikoz ve tutku hastalıkları, için. Ama her durumda kendi motivasyon ve dışarıdan engelleme ve kontrol tedbirleri ile başarıyla sonuçlanır.